

Relationship between Expression of Sperm PAWP Protein with Fertilization Rate in Infertile Men Candidate for ICSI Technique

Atefeh Rezaeian¹, Nadia Pourmoshir¹, Marziyeh Tavalaee*¹,
Mohammad Hossein Nasr-Esfahani^{1,2}

1. Department of Reproductive Biotechnology, Reproductive Biomedicine Research Center, Royan Institute for Biotechnology, ACECR, Isfahan, Iran

2. Isfahan Fertility and Infertility Center, Isfahan, Iran

(Received: 2019/02/6

Accept: 2018/07/31)

Abstract

Background: Post-acrosomal sheath WW domain binding protein (PAWP) is one of the proteins that is expressed during spermatogenesis process and has several roles in sperm differentiation, fertilization, and early embryonic development. The aim of this study was assessment of the relationship between PAWP expression with fertilization rate in infertile men candidate for intracytoplasmic sperm injection (ICSI). In addition, sperm DNA fragmentation was also assessed in these infertile men.

Materials and method: In this descriptive study, semen samples were collected from 54 infertile men, of aged 32.5 ± 4.44 candidate for ICSI referring to Isfahan Fertility and Infertility Center. Sperm parameters, DNA fragmentation, expression of PAWP at RNA, and protein level were assessed by Computer Assisted Semen Analysis, TUNEL assay, real time PCR, and western blot, respectively. Data was analyzed by SPSS (version 16) using Independent t-test and Pearson Correlation. P-values <0.05 were considered statistically significant.

Resultst: Significant correlations were observed between expression of PAWP at RNA and protein level with fertilization rate. When infertile men were categorized according to the percentage of fertilization lower and higher than 50%, the expression of PAWP was significantly lower and percentage of DNA fragmentation was significantly higher In the first group, in infertile men with fertilization rate lower than 50% compared to with the other group. ($p < 0.05$).

Conclusion: Normal expression of sperm PAWP at gene and protein levels, and also low percentage of sperm DNA fragmentation may be considered as normal spermatogenesis processes in men.

Keywords: DNA fragmentation, fertilization, PAWP, ICSI, spermSperm

* Corresponding author:Marziyeh Tavalaee
E-mail:Tavalaee.m@royaninstitute.org

ارتباط بین بیان پروتئین PAWP با میزان لقاح در افراد نابارور کاندید ICSI

عاطفه رضاییان، نادیا پورمشیر، مرضیه تولانی^{*}، محمد حسین نصر اصفهانی

- پژوهشگاه رویان، پژوهشکده زیست فناوری جهاد دانشگاهی، مرکز تحقیقات پژوهشی تولید مثل، گروه زیست فناوری تولید مثل، اصفهان، ایران
- مرکز باروری و ناباروری اصفهان، اصفهان، ایران

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۷/۱۱/۰۷ تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۷/۰۵/۰۹

چکیده:

سابقه و هدف: پروتئین متصل به دمین WW غلاف خلف آکروزومی (PAWP)، از پروتئین‌هایی است که در فرآیند اسپرماتوزنر بیان می‌شود و نقش‌های گوناگونی در تمایز اسپرم، لقاح و تکوین اولیه جنین دارد. هدف این مطالعه تعیین ارتباط بین PAWP با میزان لقاح در مردان نابارور کاندید تزریق درون سیتوپلاسمی اسپرم (ICSI) بود. به علاوه فرآگمتاسیون DNA اسپرم نیز در این مردان نابارور ارزیابی شد.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه توصیفی، نمونه مایع منی از ۵۴ مرد نابارور کاندید ICSI که در سن $32 \pm 4/44$ به مرکز باروری و ناباروری اصفهان مراجعه کرده بودند، جمع آوری شد. پارامترهای اسپرمی، فرآگمتاسیون DNA، بیان PAWP در سطح RNA و پروتئین به ترتیب توسط آنالیز کامپیوتری مایع منی، آزمون تالل، واکنش زنجیره‌ای پلیمراز همزمان و وسترن بلات انجام شد. داده‌ها توسط نرم‌افزار SPSS با استفاده از آنالیز آماری independent t-test و Pearson correlation و p-value کمتر از ۵ درصد از لحاظ آماری معنادار در نظر گرفته شد.

یافته‌ها: مردان نابارور بر اساس میزان لقاح کمتر از ۵۰ درصد، بیان PAWP به طور معناداری کمتر و درصد فرآگمتاسیون DNA اسپرم به طور معناداری بیشتر بود ($P < 0.05$). ارتباط معناداری بین بیان PAWP در سطح RNA و پروتئین با میزان لقاح مشاهده شد.

نتیجه‌گیری: بیان نرمال ژن و پروتئین PAWP اسپرم و درصد پایین فرآگمتاسیون DNA اسپرم در مردان نابارور می‌تواند نشانگری از میزان موفقیت لقاح پس از ICSI باشد.

واژگان کلیدی: فرآگمتاسیون DNA، میزان لقاح، پروتئین متصل به دمین WW غلاف خلف آکروزومی، ICSI، اسپرم

مقدمه:

خلف آکروزومی از طریق مانشت میکروتوبولی انتقال می‌یابند^(۱). روش‌های متفاوت استخراج پروتئین‌های پوشش دور هسته‌ای، به شناسایی و معرفی پروتئین‌های SubH2Bv، هیستون‌های هسته سوماتیک و پروتئین‌های خلف آکروزومی (PAWP) منجر شد که نقش و عملکرد این پروتئین‌ها هنوز به خوبی شناخته نشده است^(۲-۶). پروتئین PAWP برای اولین بار در سال ۲۰۰۷ در پوشش دور هسته‌ای سر اسپرم شناسایی شد. این پروتئین از جمله پروتئین‌های اختصاصی بیضه است که ژن کدکننده آن WBP2NL در انسان روی کروموزوم ۲۲ جایگاه ۱۳.2q22 قرار دارد. بیان پروتئین PAWP هنگام فرآیند اسپرماتوزنر رخ می‌دهد به گونه‌ای که قل از طویل شدن اسپرم‌اندیها، PAWP در لوب سیتوپلاسمی سنتز می‌شود. سپس همزمان با تشکیل ساختار مانشت، PAWP از طریق این ساختارها جبرت کرده و در ناحیه غلاف خلف آکروزومی، جای می‌گیرد^(۶). برخی مطالعه‌ها بیان کرده‌اند که PAWP یک نقش ضروری برای تشکیل سر اسپرم هنگام مراحل انتهایی اسپرمیوژن در بیضه برخی گونه‌ها مانند موش، گاو و انسان دارد و حتی این پروتئین در فعل شدن تخمک از طریق افزایش نوسانات کلسیم و تشکیل پرونوكلتوس‌ها موثر است^(۶-۸). برخلاف این مطالعه‌ها، برخی مطالعه‌ها بیان کرده‌اند که PAWP نقشی در فعال

نویسنده مسئول: مرضیه تولانی

hosseini.mehrrossein@gmail.com

پست الکترونیک: s.h.hosseini.mehr@uok.ac.ir

واکنش ترکیب مواد به این صورت بود:
 هر واکنش ترکیب مواد به این صورت بود:
 ۵ µl سایبر گرین (Takara,Ostu, Japan) IIIsyber premix Ex Taq c DNA ۱ µl از dH₂O ۰/۰۲ µl ROX ۰/۰۵ µl از هر پرایمر و در نهایت دو تا ۱۰ میکرولیتر از الگو، برای به حجم رساندن استفاده شد. برای هر نمونه تا سه بار تکرار انجام شد. طراحی پرایمر به کمک نرمافزار Beacon Designer صورت پذیرفت. (جدول ۱) او ۳۷ CT ۱ و ۳۸ CT ۰ خانه‌گردان GAPDH از ژن PAWP کم شد و نتایج به صورت $\Delta\Delta CT$ گزارش شد. سطح $\Delta\Delta CT$ بالا بیانگر کاهش بیان ژن و سطح $\Delta\Delta CT$ پایین بیانگر افزایش بیان ژن سطح مطالعه است.

مشخصات پرایمرهای استفاده شده در این مطالعه

Genes	Primer sequences	Length (bp)	Tm C (°)
PAWP	R: GCCTTCATTTCTACGGGTTG	21	61
	F: CAGATGCCTGTTCAGTTATTGTC	24	
GADPH	R: CCACTCCTCCACCTTGACG	20	60
	F: CCACCAACCTGTTGCTGTAG	20	

و صیف یا امتر های اسیب می دهند افراد مطالعه شده

پارامترها	حداقل	حداکثر	خطای استاندارد $\pm$ میانگین
غلظت اسپرم (میلیون/ میلی لیتر)	-/۵	۱۳۰	$۶۰/۹۸ \pm ۳/۶۴$
حجم نمونه (میلی لیتر)	۱/۵	۸/۲	$۴/۲۱ \pm ۰/۲۵$
تعداد اسپرم (میلیون/ازال)	۳/۵	۸۲۰	$۲۸۳/۰/۴ \pm ۲۷/۴۸$
تحرک اسپرم (درصد)	۵	۹۶	$۵۴/۰/۹ \pm ۲/۲۱$
مورفولوژی غیرطبیعی اسپرم (درصد)	۵۰	۱۰۰	$۹۴/۱۲ \pm ۰/۹۱$

استفاده از تکنیک وسترن بلاط برای ارزیابی پیان پروتئین PAWP:

بیان پروتئین PAWP با روشی که در ادامه بیان شده است ارزیابی گردید: پس از دو مرتبه شستشوی مایع منی با استفاده از بافرسفات سالین (PBS)، استخراج پروتئین به کمک تراپیزول (SIGMA-Aldrich; USA) انجام شد. سپس غلظت هر نمونه به کمک تکنیک Bradford اندازه گیری و در نهایت مقدار μg 35 پروتئین از هر نمونه در هر کدام از چاکهای ژل الکتروفورز پلی آکریل آمید-سدیم دودسیل سولفات ۱۲ درصد بارگذاری شد. سپس پروتئین های مجزا به غشای پلی نیلیدین دی فلوراید (PVDF) منتقل شدند. غشها به مدت یک شبانه روز در دمای چهار درجه سانتی گراد با استفاده از شیرخشک بلوکه شدند. در ادامه به مدت دو ساعت غشها برای تست با آنتی بادی اولیه (PAWP: 1:5000, abcam, UK) و آنتی بادی GAPDH به عنوان کترل، در محلول شیرخشک ۲ درصد انکوبه شدند. پس از دو ساعت دوباره غشا با یافر برای سه بار شستشو داده شد. سپس برای تشخیص PAWP از آنتی بادی ثانویه (horseradish peroxidase(HRP)- conjugated goat anti mouse IgG) و برای شناسایی GAPDH نیز anti-Rabbit IgG (Dako, Japan) به غشا اضافه شده و پس از مدت زمان یک ساعت، سه مرتبه با استفاده از بافر شستشو شد. در نهایت باندهای پروتئین مورد نظر به کمک کیت وسترن بلات ردیابی شدند و با کمک Fire Reader (Uvitec, Cambridge, UK) مقدار آنها (Quantity One v.4.6.9 (Bio-Rad, و نمایافارا) با مقادیر متفاوت مقایسه شد.

شدن تخمک ندارد(۱۰-۹). بنابراین در این زمینه مطالعه‌های بیشتری نیاز است. در پژوهشی، ارتباط معنادار بین PAWP اسپرم با میزان حاملگی در گاو و همچنین بین مورفولوژی غیر طبیعی سر اسپرم با محتوای کم PAWP در هر دوغونه انسان و دام گزارش شد(۱۱). همچنین در مطالعه‌ای که به تازگی روی افراد نابارور گلبوزاوسپرمی، افرادی که دارای اسپرم‌های سرگرد و فاقد آکروزوم در سر هستند، انجام شد، مشخص شد که بیان PAWP در این افراد نسبت به افراد بارور، در سطح RNA و پروتئین کاهش معنادار داشته است(۱۲-۱۳). بنابراین اسپرم‌ها با شکل غیرطبیعی سر با کاهش بیان پروتئین PAWP مواجهند. با توجه به اینکه طی فرآیند اسپرمیوژن، PAWP بیان می‌شود و همچنین تراکم کروماتین اسپرم (جایگزینی پروتوماتین‌ها به جای هیستون‌ها) نیز رخ می‌دهد و عدم تراکم می‌تواند به آسیب DNA اسپرم منجر شود، در این مطالعه سعی بر آن شد که بیان PAWP در دو سطح RNA و پروتئین و همچنین آسیب DNA اسپرم، در مردان نابارور کاندید روشن ICSI (تریق درون سیتوپلاسمی اسپرم به داخل تخمک) که میزان لقاح آن‌ها کمتر و بیشتر از ۵۰ درصد است، بررسی شد.

روش بررسی:

جمع اوری نمونہ:

در این مطالعه توصیفی، نمونه مایع منی 54% فرد نایابرو با فاکتور مردانه کاندیدای روش ICSI در سن $32/5 \pm 4/44$ که از آذر 1396 تا اردیبهشت 1397 به مرکز باروری و نایابروری اصفهان مراجعه کرده بودند، جمع‌آوری شد. از همه افراد شرکت‌کننده در این طرح رضایتمنامه کتبی گرفته و نمونه مایع منی افراد پس از سه تا پنج روز پرهیز از مقاربت جنسی و 30 تا 15 دقیقه پس از انزال به آزمایشگاه آنдрولوژی تحويل داده شد. آسیب DNA و بیان PAWP در سطح RNA و پروتئین به ترتیب با استفاده از آزمون تائلن (15%)، واکنش زنجیره‌ای پلیمراز همزنان و وسترن بلاست انجام شد و همچنین پارامترهای اسپرمی شامل غلظت اسپرم، تحرک و مورفوولوژی آن ارزیابی شد. افراد مورد مطالعه کاندید روش ICSI بودند که پس از انجام این روش، این افراد بر اساس میزان لقاح به دو گروه، افراد با درصد لقاح کمتر از 50% درصد (نفر) و افراد با درصد لقاح بیش از 50% درصد (نفر) تقسیم شدند. افراد نایابرو با فاکتور زنانه و افراد نایابرو آزوپاسیمی و واریکوسل از مطالعه حذف شدند.

ارزیابی پارامترهای اسپرمنی:

پارامترهای اسپرمی شامل غلظت، تحرک و مورفولوژی طبق استانداردهای سازمان WHO (۲۰۱۰) بروزی شد. برای شمارش اسپرم، با استفاده از لام شمارشگر اسپرم، میان ۱۰ از مابین منی روی لام قرار داده شد و با مشاهده آن زیر میکروسکوپ نوری (عدسی ۲۰)، شمارش اسپرم‌ها به صورت تیلیپون در میلی لیتر مشخص شد. درصد تحرک اسپرم با نرمافزار CASA تعیین شد. مورفولوژی اسپرم نیز از طریق رنگ آمیزی پانکیکولائو بروزی و برای هر نمونه حدود ۱۰۰ اسپرم شمارش، شد و نتایج به صورت درصد مورفوولوژی غیرطبیعی، گزارش شد.^(۱۴)

بروسی، آسیب DNA اسپرم یا استفاده از رنگآمیزی تانل:

برای ارزیابی آسیب DNA اسپرم با استفاده از تکنیک تانل از کیت مخصوص (Apoptosis Detection system fluorescein, Promega, Manheim, Germany) این روش استفاده شد. در این بخش ابتدا مایع منی با PBS شستشو داده شد و پس از مدت زمان ۲۰ دقیقه در محلول فرمال دهید ۴ درصد فیکس شد. سپس اسالیدایها طبق پروتکل کیت تانل نگ-آمیزی شدند. درصد آسیب DNA از طریق میکروسکوپ فلوروئرستن با بزرگنمایی ۱۰۰ برابری و گزارش شد (۱۵).

استفاده از تکنیک Real-time PCR برای ارزیابی بیان PAWP:

از این روش می‌توان برای ارزیابی بیان ژن PAWP در سطح RNA بهره برد. به این منظور ابتدا RNA اسپرمه از نمونه‌ها مطابق با مقاله آقاجانپور و همکاران استخراج شد. در این روش پس از شستشوی مایع منی با بافر فسفات سالین به کمک تریبیزول RNA (Ambion, Burlington, Canada) استخراج شد. از ژل آکارز و آنالیز تعیین غلظت (در جذب nm ۲۶۰) استفاده شد. پس از تیمار RNA با I DNAase باقیمانده از آن به عنوان الگویی برای ساخت cDNA (Reverse Aid first strand cDNA synthesis (Takar, Otsu, Japan) دستورالعمل کیت استفاده شد(۱۶).

طبيعي رخ نداده و عملکرد بیضه‌ها به طور صحیح نیست. همچنین بیان زن‌ها نیز تحت تاثیر است. با توجه به اهمیت سلامت DNA اسپرم در لقاح و باروری طی روش ICSI در این مطالعه آسیب DNA اسپرم نیز بررسی و مشخص شد که در افراد با لقاح کمتر از ۵۰ درصد، میزان آسیب DNA اسپرم نیز بیشتر است که این نتایج با مطالعه‌های پیشین مطابقت دارد. لقاح پک فرآیند پیچیده است که عوامل متعددی برای موقوفیت در این فرآیند دخیل هستند. در حالت طبیعی، اسپرماتوزوا پس از ورود به دستگاه ژنتال مؤقت و عبور از رحم و لوله‌های رحمی، به ناحیه آمپول جایی که تماس اسپرم با تخمک رخ می‌دهد، می‌رسد. اسپرم‌ها باید از لایه‌های اطراف تخمک از جمله لایه گرانولوز، زوناپلوسیدا عبور کرده و با غشای تخمک ممزوج شوند^(۸). مطالعه‌ها نشان داده‌اند که اسپرم‌های طبیعی با کروماتین سالم، شناسی بیشتری برای عبور از این لایه‌ها را دارند. بنابراین در حالت طبیعی، شناسی ورود اسپرم‌های غیرطبیعی به دلیل وجود این سدهای فیزیولوژیکی کاهش می‌یابد^(۹). هنگام استفاده از تکنیک‌های کمک باروری از جمله ICSI و IVF، مشخص است که در روش IVF به دلیل قرار گرفتن اسپرم در کنار تخمک، احتمال ورود اسپرم‌های غیرطبیعی به داخل تخمک به دلیل حضور لایه‌های اطراف تخمک به عنوان سد مانعکنده عبور اسپرم غیرطبیعی، نسبت به روش ICSI کمتر است. در صورتی که در روش ICSI، اسپرم در زیر میکروسکوب مشاهده و انتخاب آن فقط براساس شکل ظاهری و حیات است، بنابراین احتمال انتخاب اسپرم با آسیب کروماتین یا ناقصی دیگر بیشتر است^(۱۰). همچنین حضور یک سری پروتئین‌های اسپرمی که برای فرآیند اسپرماتوزن، لقاح و تکونی اولیه جنین نیاز است، ضروری است. شناخت این پروتئین‌ها ارزش بسزایی برای درمان افراد نابارور دارد^(۱۱). در این مطالعه، به بررسی یکی از پروتئین‌هایی که پیش از این نشان داده شده که لایه فرآیند اسپرمیوزنر و لقاح عملکردی است، پرداخته شده است. پروتئین PAWP طی فرآیند اسپرمیوزنر بیان می‌شود و از طریق ساختار میکروتوبولی مانشت به ناحیه غلاف اکروزومی انتقال می‌یابد^(۱۲). نتایج مطالعه حاضر بیانگر آن است که در افراد نابارور کاندیدای ICSI که میزان لقاح آن‌ها کمتر از ۵۰ درصد بود، بیان PAWP در سطح پروتئین و RNA به طور معناداری کمتر از افراد با میزان لقاح بالاتر از ۵۰ درصد است. در مطالعه‌های پیشین مشخص شده است که افراد دارای پارامترهای اسپرمی غیرطبیعی (غلطات، تحرک و مورفو‌لوزی) که ناباروری واریکوسل دارند، بیان پروتئین PAWP نیز کاهش یافته است^(۱۳). نتایج مطالعه کننده این مطالعه باشد که نقص در فرآیند اسپرماتوزنر می‌تواند به تولید اسپرم غیرطبیعی منجر شود که علاوه بر آنکه از تحرک و شکل طبیعی برخودار نیست می‌تواند روی بیان یکسری از پروتئین از جمله PAWP نیز تاثیر گذارد. در این زمینه، مطالعه‌های قبلی نیز نشان داده‌اند که در افرادی که فرآیند اسپرماتوزنر به دلیل مختالفی از جمله واریکوسل، آثار محیطی، ژنتیکی و ... تحت تاثیر بوده، به دنبال کاهش پارامترهای اسپرمی، بیان یکسری زن‌ها در سطح RNA و پروتئین نیز تحت تاثیر است. بنابراین کاهش بیان می‌تواند روی عملکرد و توانایی اسپرم برای تخمک رسیدن به تخمک و فرآیند موقوفیت در لقاح و باروری تاثیر گذارد باشد^(۱۴). در این زمینه مشخص شده که در افراد واریکوسل که دمای بیضه از حالت طبیعی بالاتر است، علاوه بر آنکه کاهش کیفیت پارامترهای اسپرمی مشاهده می‌شود، بیان یکسری از زن‌ها که در فرآیند اسپرماتوزنر و لقاح نقش دارند مانند، PLC₂, HSPA2, Bax, Bcl-2 و Protamine ۲ تغییر می‌کنند^(۱۵-۱۷). همچنین در افراد نابارور که تحت تاثیر سندروم گلوبوزاسپرمی می‌باشند، زن‌هایی که در فرآیند اسپرماتوزنر مخصوصاً زن‌هایی که جهت بیوژن اکروزوم ضروری هستند مانند SPATA1, Dpy19L2, Sirt1، Sirt2، SPATA6 و همچنین بیان PLC₂ دخیل در فعال شدن تخمک نیز کاهش معناداری داشته است^(۱۸). از این مطالعه‌ها این گونه می‌توان استنباط کرد که بسته به شدت و دلیل ناباروری، فرآیند اسپرماتوزنر و بیان برخی، زن‌ها به همان نسبت می‌توانند تحت تاثیر قرار گیرند.

نتیجہ گپری:

نتایج مطالعه کوئنی بیان گر آن است که می‌توان علاوه بر ارزیابی پارامترهای اسپرمی، با بررسی آسیب DNA و بیان برخی از ژن‌ها که در فرآیند اسپرمatoژن و لقاح نقش دارند، مانند پروتئین PAWP، تاحدی آکاهی لازم را نسبت به عملکرد یخچه و کیفیت مایع منی کسب کرده و نتایج موافق لقاح، اراد، افاده نالایار، بش، بش، کرد.

ii

از همکاری مسئولان پژوهشکده روان‌پردازی اصفهان، که زمینه اجرای این تحقیق را فراهم

نتایج به صورت میانگین نسبی بیان PAWP گزارش شد(۱۷). Munchen, Germany) به ترتیب به حالت دیجیتالی و سپس به حالت کمی تبدیل شدند.

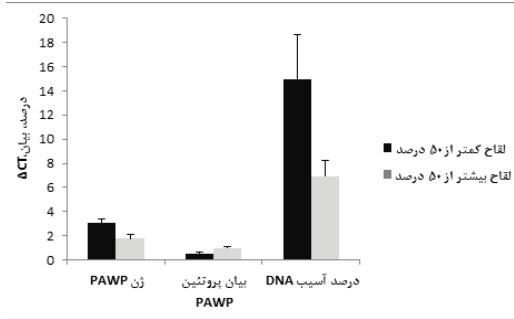
تجزیه و تحلیل آماری:

نتایج حاصل از این مطالعه به وسیله نرم افزار SPSS v.16 و آنالیز آماری t-test ارزیابی شد. برای بررسی همبستگی بین پارامترها از Pearson correlation استفاده شد. در تمامی موارد p -value کمتر از پنج درصد به صورت معنادار در نظر گرفته شد.

یافته‌ها:

در این مطالعه در مجموع از نمونه مایع منی ۵۴ مرد نایاب رور کاندید روش ICSI استفاده شد. پارامترهای اسپرمی در این افراد بر اساس دستور کار سازمان بهداشت جهانی (WHO, 2010) بررسی شد (جدول شماره ۲). بر این اساس، میانگین غلظت اسپرم (60.95 ± 3.64)، حجم مایع منی (21.0 ± 4.0)، تعداد کل اسپرم (27.48 ± 4.8)، درصد تحرك اسپرم (54.0 ± 2.21) و درصد مورفولوژی غیرطبیعی (91.0 ± 2.12) بوده است (P).

افراد کاندیدای روش ICSI به دو گروه مجزا تقسیم شدند. گروه اول شامل افراد با درصد لفاح کمتر از ۵۰ درصد و گروه دوم شامل افراد با درصد لفاح بیش از ۵۰ درصد بودند(شکل ۱).

شکل ۱: مقایسه درصد لاحق، بیان پروتئین PAWP، زن PAWP و آسیب DNA اسپرم (فرامگنتاسیون) بین افراد با لاحق کمتر و بیشتر ۵۰ درصد (از لحاظ آماری، اختلاف معنادار در هر سه پارامتر بین دو گروه کمتر از ۵درصد بود)

میانگین ΔCT PAWP در افراد نابارور با لفاح کمتر از ۵۰ درصد و بیشتر از ۵۰ درصد به ترتیب $4/23 \pm 0/34$ و $1/86 \pm 0/1$ است که این اختلاف از لحاظ آماری بین دو گروه با لفاح کمتر از ۵۰ درصد نسبت به افراد با لفاح بیشتر از ۵۰ درصد معنادار است ($P = 0/015$). همچنین بیان پرتوئین PAWP در افراد نابارور با لفاح کمتر از ۵۰ درصد ($0/51 \pm 0/09$) نسبت به افراد با لفاح بیشتر از ۵۰ درصد ($0/92 \pm 0/1$) اختلاف معناداری را داشت (۳۰ درصد = P). همچنین درصد آسیب DNA اسپرم نیز بین این دو گروه ارزیابی شد و نتایج بیانگر آن است که میانگین آسیب DNA اسپرم به طور معناداری در افراد با لفاح کمتر از ۵۰ درصد ($0/87 \pm 0/23$)، بیشتر از افراد با لفاح بیشتر از ۵۰ درصد ($1/16 \pm 0/32$) است ($P = 0/002$).

آنالیز ارتباطات پارامترهای مطالعه نشانگر ارتباط معنادار بین میزان لفاح با بیان پروتئین PAWP بود (چهاردرصد $p = 0.39$: $r = 0.4$). همچنین ارتباط معنادار و معکوس بین میزان لفاح و ΔCT به دست آمد (درصد $P = 0.31$: $r = -0.4$). در افراد با لفاح بالا، سطح ΔCT زن PAWP پایین بود که نشانگر بیان بالای این زن در این افراد است و بالعکس. بین آسیب DNA اسپرم و میزان لفاح نیز ارتباط معنادار معکوسی مشاهده شد ($P = 0.451$: $r = -0.40$).

بحث:

در این مطالعه، در افراد ناباور با لاقح کمتر از ۵۰ درصد، علاوه بر بیان PAWP، کیفیت پارامترهای اسپرمی (غلظت، تحرک و مورفوЛОژی) به طور معناداری نسبت به افراد با لاقح بیشتر از ۵۰ درصد کاهش یافته بود. همچنین ارتباط معناداری نیز بین بیان PAWP با میزان لاقح در افراد ناباور کاندیدای ICSI مشاهده شده که نشانگر آن است در افرادی که تبیخه اسپرم‌گرام آن‌ها غیرطبیعی است، فرآیند اسپرماتوئز در آن‌ها به صورت

اصفهان تقدیر و تشکر می‌شود.

منابع:

- Griswold MD. Spermatogenesis: the commitment to meiosis. *Physiological reviews*. 2015 Nov 4;96(1):1-7.
- Mujica A, Navarro-Garcia F, Hernández-González EO, de Lourdes Juárez-Mosqueda M. Perinuclear theca during spermatozoa maturation leading to fertilization. *Microscopy research and technique*. 2003 May 1;61(1):76-87.
- Oko R, Sutovsky P. Biogenesis of sperm perinuclear theca and its role in sperm functional competence and fertilization. *Journal of reproductive immunology*. 2009 Dec 1;83(1-2):2-7.
- Lehti MS, Sironen A. Formation and function of manchette and flagellum during spermatogenesis. *Reproduction*. 2016 Jan 20: REP-15.
- Wu AT, Sutovsky P, Xu W, van der Spoel AC, Platt FM, Oko R. The postacrosomal assembly of sperm head protein, PAWP, is independent of acrosome formation and dependent on microtubular manchette transport. *Developmental biology*. 2007 Dec 15;312(2):471-83.
- Wu AT, Sutovsky P, Manandhar G, Xu W, Katayama M, Day BN, Park KW, Yi YJ, Xi YW, Prather RS, Oko R. PAWP, A sperm specific ww-domain binding protein, promotes meiotic resumption and pronuclear development during fertilization. *Journal of Biological Chemistry*. 2007 Feb 8.
- Aarabi M, Sutovsky P, Oko R. Re: Is PAWP the 'real'sperm factor? *Asian Journal of Andrology*. 2015 May;17(3):446.
- Sutovsky P, Aarabi M, Miranda-Vizcute A, Oko R. Negative biomarker-based male fertility evaluation: sperm phenotypes associated with molecular-level anomalies. *Asian journal of andrology*. 2015 Jul;17(4):554.
- Satoh Y, Nozawa K, Ikawa M. Sperm postacrosomal WW domain-binding protein is not required for mouse egg activation. *Biology of reproduction*. 2015 Oct 1;93(4):94-1.
- Nomikos M, Swann K, Lai FA. Is PAWP the "real" sperm factor? *Asian Journal of Andrology*. 2015 May;17(3):444.
- Kennedy CE, Krieger KB, Sutovsky M, Xu W, Vargovič P, Didion BA, Ellersieck MR, Hennessy ME, Verstegen J, Oko R, Sutovsky P. Protein expression pattern of PAWP in bull spermatozoa is associated with sperm quality and fertility following artificial insemination. *Molecular reproduction and development*. 2014 May;81(5):436-49.
- Abadi MK, Tavalaee M, Shahverdi A, Nasr-Esfahani MH. Evaluation of PLC ζ and PAWP expression in globozoospermic individuals. *Cell Journal (Yakhteh)*. 2016;18(3):438.
- Tavalaee M, Nasr-Esfahani MH. Expression profile of PLC ζ , PAWP, and TR-KIT in association with fertilization potential, embryo development, and pregnancy outcomes in globozoospermic candidates for intracytoplasmic sperm injection and artificial oocyte activation. *Andrology*. 2016 Sep;4(5):850-6. doi: 10.1111/andr.12179.
- World Health Organization (2010). WHO Laboratory Manual for the Examination and Processing of Human Semen. WHO Press, Geneva, Switzerland.
- Tavalaee M, Kiani-Esfahani A, Nasr-Esfahani MH. Relationship between phospholipase C-zeta, semen parameters, and chromatin status. *Systems biology in reproductive medicine*. 2017 Jul 4;63(4):259-68.
- Aghajanpour S, Ghaedi K, Salamian A, Deemeh MR, Tavalaee M, Moshtaghan J, Parrington J, Nasr-Esfahani MH. Quantitative expression of phospholipase C zeta, as an index to assess fertilization potential of a semen sample. *Human reproduction*. 2011 Sep 6;26(11):2950-6.
- Tavalaee M, Nasr-Esfahani MH. Expression profile of PLC ζ , PAWP, and TR-KIT in association with fertilization potential, embryo development, and pregnancy outcomes in globozoospermic candidates for intracytoplasmic sperm injection and artificial oocyte activation. *Andrology*. 2016 Sep;4(5):850-6.
- Sakkas D, Ramalingam M, Garrido N, Barratt CL. Sperm selection in natural conception: what can we learn from Mother Nature to improve assisted reproduction outcomes? *Human reproduction update*. 2015 Sep 19;21(6):711-26.
- Holt WV, Van Look KJ. Concepts in sperm heterogeneity, sperm selection and sperm competition as biological foundations for laboratory tests of semen quality. *Reproduction*. 2004 May 1;127(5):527-35.
- Nasr-Esfahani MH, Deemeh MR, Tavalaee M. New era in sperm selection for ICSI. *International journal of andrology*. 2012 Aug;35(4):475-84.
- Yeste M, Jones C, Amdani SN, Patel S, Coward K. Oocyte activation deficiency: a role for an oocyte contribution? *Human reproduction update*. 2015 Sep 7;22(1):23-47.
- Tavalaee M, Azadi L, Nasr-Esfahani MH. Comparison of sperm PAWP and chromatin status between normozoospermic and ab-normozoospermic men. *jskums*. 2018;20(2).
- Ghazavi-Khorasgani N, Janghorban-Laricheh E, Tavalaee M, Zohrabi D, Abbasi H, Nasr-Esfahani MH. Evaluation of post-acrosomal sheath WW domain binding protein expression in spermatozoa from infertile men with varicocele. *Tehran University Medical Journal TUMS Publications*. 2017 Sep 15;75(6):417-23.
- Tavalaee M, Kiani-Esfahani A, Nasr-Esfahani MH. Relationship between phospholipase C-zeta, semen parameters, and chromatin status. *Systems biology in reproductive medicine*. 2017 Jul 4;63(4):259-68.
- Miyamoto T, Minase G, Shin T, Ueda H, Okada H, Sengoku K. Human male infertility and its genetic causes. *Reproductive medicine and biology*. 2017 Apr;16(2):81-8.
- Janghorban-Laricheh E, Ghazavi-Khorasgani N, Tavalaee M, Zohrabi D, Abbasi H, Nasr-Esfahani MH. An association between sperm PLC ζ levels and varicocele?. *Journal of assisted reproduction and genetics*. 2016 Dec 1;33(12):1649-55.
- Esfahani MH, Abbasi H, Mirhosseini Z, Ghasemi N, Razavi S, Tavalaee M, Tanhaei S, Deemeh MR, Ghaedi K, Zamansoltani F, Rajaei F. Can altered expression of hspa2 in varicocele patients lead to abnormal spermatogenesis? *Int J Fertil Steril*. 2010 Sep;4(3).
- Bahreinian M, Tavalaee M, Abbasi H, Kiani-Esfahani A, Shiravi AH, Nasr-Esfahani MH. DNA hypomethylation predisposes sperm to DNA damage in individuals with varicocele. *Systems biology in reproductive medicine*. 2015 Jul 4;61(4):179-86.
- Tavalaee M, Nomikos M, Lai FA, Nasr-Esfahani MH. Expression of sperm PLC ζ and clinical outcomes of ICSI-AOA in men affected by globozoospermia due to DPY19L2 deletion. *Reproductive biomedicine online*. 2018 Mar 1;36(3):348-55.
- Xue LT, Wang RX, He B, Mo WY, Huang L, Wang SK, Mao XB, Cheng JP, Huang YY, Liu R. Effect of sperm DNA fragmentation on clinical outcomes for Chinese couples undergoing in vitro fertilization or intracytoplasmic sperm injection. *Journal of International Medical Research*. 2016 Dec;44(6):1283-91.
- Sedó CA, Bilinski M, Lorenzi D, Uriondo H, Noblia F, Longobucco V, Lagar EV, Nodar F. Effect of sperm DNA fragmentation on embryo development: clinical and biological aspects. *JBRA assisted reproduction*. 2017 Oct;21(4):343. Altered Expression